

INNEHÅLL**INES Gotland**

Information och Nyheter från Enheten för Smittskydd och vårdhygien

Region Gotland

Årgång 16, nummer 1

<i>Inledning</i>	2
<i>Årsrapport 2021</i>	2
<i>Sammanställning av anmälningspliktiga sjukdomar 2021</i>	2-6
<i>Nyheter från Smittskydd</i>	7
<i>Influensavaccinationer 2021– 2022</i>	7
<i>Pandemiläget</i>	7
<i>STI</i>	8
<i>Nyheter från Strama</i>	8
<i>Nyheter från Vårdhygien</i>	9
<i>Vårdrelaterade infektioner</i>	9
<i>Nationell mätning av följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler</i>	9
<i>Förändringar i personalgruppen</i>	9
<i>Här når du oss</i>	10

*Smittskydd Gotland
Visborgsallén 19
Hus Gute plan 3
62181 Visby
smittskydd@gotland.se*

Inledning

Vi har ett nytt år och det är dags för det första numret av Information och Nyheter från Enheten för Smittskydd och Vårdhygien, förkortat INES Gotland, tidigare känd som skriften Gutesmittu. Här sammanfattar vi smittläget på Gotland och lyfter fram information och nyheter från smittskydd, Strama och vårdhygien.

Informationen hittas också på www.gotland.se/57222

Sammanställning anmälningspliktiga sjukdomar 2021

Sexuellt överförbara infektioner	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gonorré	2	0	3	4	2	9	6	3
HIV-infektion	1	0	0	2	2	0	4	1
Klamydiainfektion	199	191	162	173	192	232	172	176
Syfilis	0	0	1	0	0	0	1	0
Multiresistenta bakterier								
Extended spectrum Betalaktamase ESBL	16	29	35	42	41	37	30	28
Extended spectrum Betalaktamase ESBLcarba	1	0	0	0	0	0	0	0
Meticillinresistenta gula stafylokokker (MRSA)	18	11	29	19	14	16	14	26
Pneumokocker med nedsatt känslighet för pc	0	0	0	0	0	1	3	0
Vancomycinresistenta Enterokocker (VRE)	0	0	1	1	1	2	0	1
Hepatiter								
Hepatit A	0	0	0	0	0	0	0	2
Hepatit B	4	1	20	3	3	3	5	4
Hepatit C	5	10	6	8	5	2	7	7
Hepatit D	0	0	1	0	0	0	0	0
Hepatit E	1	1	1	0	0	0	0	0
Mag- & tarminfektioner								
Campylobacterinfektion	59	61	78	60	64	52	20	32
Cryptosporidium	0	1	5	5	4	6	3	5
Entamoeba histolytica	0	0	0	0	0	0	0	2
Enterohemorragisk E.Coli (EHEC)	0	1	2	0	3	2	3	3
Giardiainfektion	2	2	10	10	8	16	4	6
Salmonellinfektion	8	8	8	10	8	13	6	7
Shigellainfektion	0	4	1	1	9	3	0	12
Yersiniainfektion	0	2	2	1	1	2	0	4

Mykobakterieinfektioner	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Atypiska mykobakterier	1	1	2	3	4	3	2	1
Tuberkulos	1	4	1	1	0	1	7	2
Invasiva infektioner								
Betahemolyserande grupp-A-streptokocker (GAS) (invasiv infektion)	2	2	1	7	8	6	0	1
Haemophilus influenzae (invasiv infektion)	3	4	0	1	1	3	2	0
Listeriainfektion	2	2	0	1	0	0	1	0
Meningokockinfektion (invasiv infektion)	1	0	1	0	0	0	0	0
Pneumokockinfektion (invasiv infektion)	10	12	10	6	8	10	2	4
Övriga infektioner								
Covid-19	-	-	-	-	-	-	1865	2949
Influensa A	-	12	80	103	72	188	53	9
Influensa B	-	0	18	8	167	5	8	0
Denguefeber	2	1	1	0	0	1	0	0
Kikhosta	10	4	9	4	1	3	1	0
Legionellainfektion	0	1	2	1	2	5	1	0
Malaria	1	0	0	0	1	3	0	0
TBE (Fästingburen encefalit)	0	5	1	1	3	3	0	1
Tetanus (Stelkramp)	0	0	0	0	0	0	0	0
Trikinos	1	0	0	0	0	0	0	0
Vibrioinfektion exkl kolera	0	0	1	0	5	2	1	1
Viral meningoencefalit	17	5	6	2	5	4	0	4
Totalt	375	402	498	477	634	633	2221	3295
Totalt antal förutom Covid-19	375	402	498	477	634	633	356	346

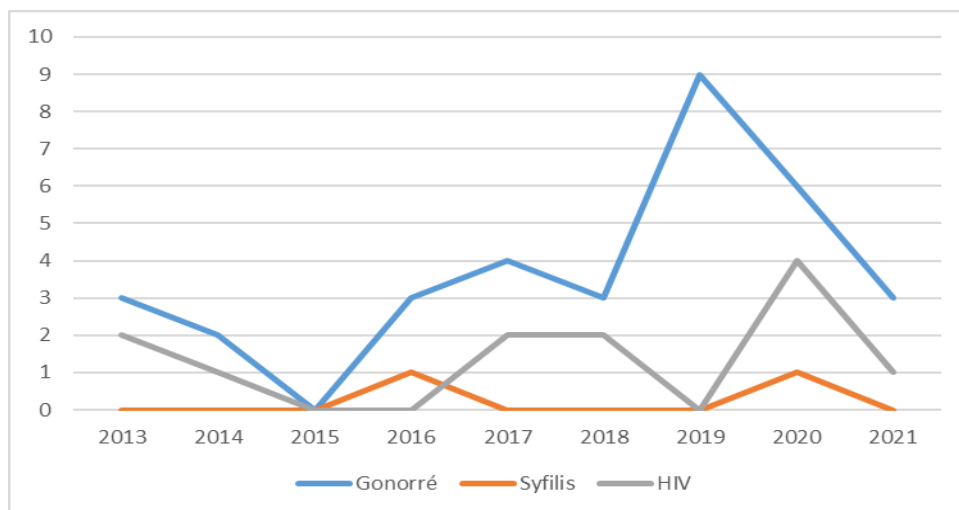
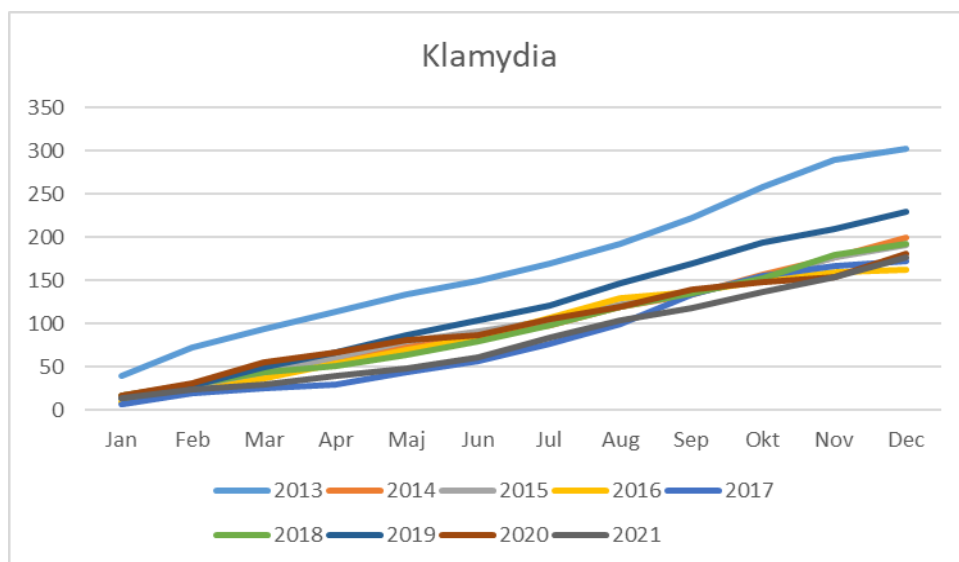
Sammanfattning av anmälningspliktiga sjukdomar 2020

Under 2021 inkom 3295 anmälningar till smittskyddsmyndigheten, att jämföra med 2221 anmälningar under 2020. Pandemin med covid-19 stod för 1865 fall under 2020 och 2949 fall under 2021.

Övriga anmälningspliktiga sjukdomar har sjunkit. 2019 anmäldes totalt 633 fall. 2020 var motsvarande siffra utan covid-19 356 fall och totalt 346 fall under 2021. Råd och rekommendationer relaterade till pandemin om att hålla avstånd, tvätta händerna och stanna hemma vid sjukdomssymptom har påverkat spridningen av många infektionssjukdomar. Därtill har resandet minskat avsevärt under pandemin. Ett exempel är influensasäsongen som i princip helt uteblev nationellt med endast 29 konstaterade fall. Inget fall av influensa identifierades på Gotland säsongen 2020 - 2021.

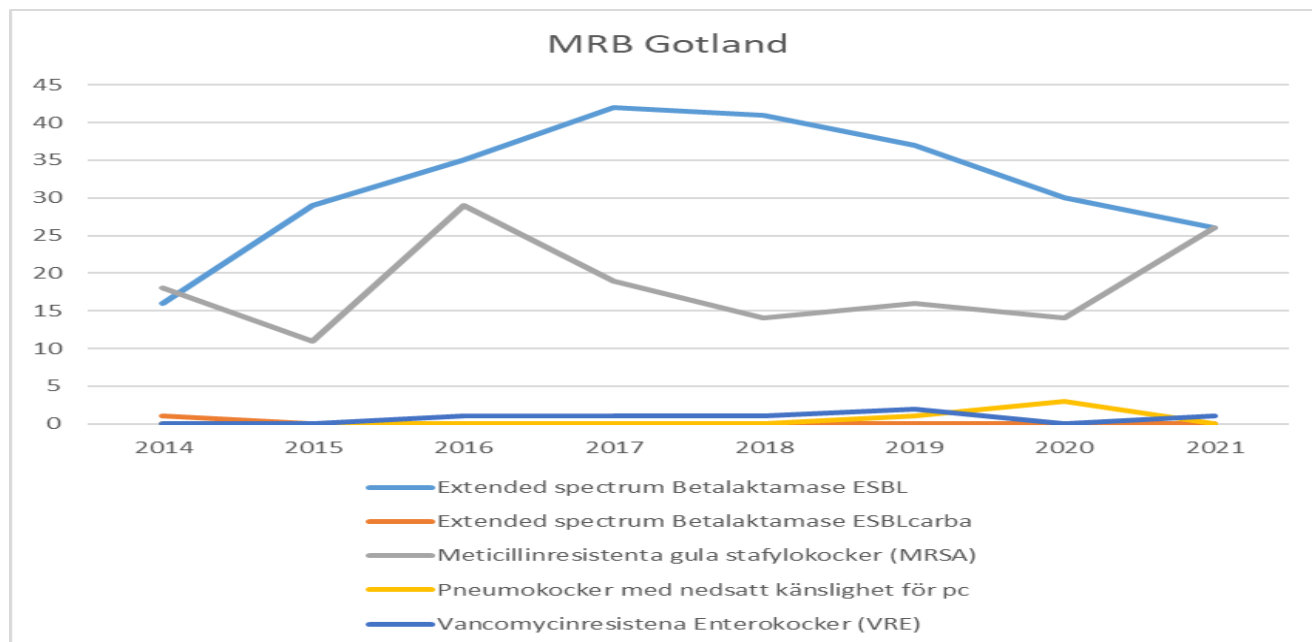
Sexuellt överförbara sjukdomar, STI-sjukdomar

Antalet klamydiafall låg under 2021 kvar på en lägre nivå än tidigare, med 172 fall under 2020 och 176 fall under 2021. Tre fall av gonorré konstaterades under 2021. En person diagnosticerades med HIV, smittad utomlands. Inget fall av syfilis upptäcktes under 2021.

Multiresistenta bakterier, MRB

Antalet anmälda fall av ESBL var något färre 2021 jämfört med 2020. Tyvärr ökade antalet MRSA-fall, från 14 nya fall under 2020 till 26 nya fall under 2021. Tio av dessa fall hade koppling till en spridning inom en vårdenhhet. Ett fall av VRE noterades. Inget fall av Pneumokocker med nedsatt känslighet eller ESBLcarba diagnosticerades under året.

Hepatiter

Hepatit A: Två fall av inhemsk smitta med Hepatit A inträffade under 2021, oberoende av varandra. Ingen säker smittkälla har kunnat konstateras.

Hepatit B: Under 2021 anmäldes fyra fall, samtliga symptomfria smittbärare smittade utomlands.

Hepatit C: Av hepatit C noterades sju fall. Tre fall hade smittats pga intravenöst missbruk, ett inom vård i Sverige och tre där smittvägen ännu ej är klarlagd.

Mag- och tarminfektioner

Campylobakter: Det anmäldes 32 fall av campylobakter på Gotland under 2021. Det innebär en ökning från 2020, men fortsatt på en lägre nivå än tidigare. En person var smittad utomlands och övriga i Sverige.

Salmonella: Sju fall av salmonella anmäldes. Samtliga var smittade i Sverige. Ett fall ingår i ett nationellt kluster där importerade meloner visade sig vara smittkällan. Fyra fall ingår i ett nationellt kluster med fortsatt oklar smittkälla.

Cryptosporidium: Fem fall konstaterades under året. Två av dessa var smittade via djurkontakt och en via hushållskontakt. Två fall hade oklar smittkälla men egen brunn.

Entamoeba histolytica: Det är ovanligt att det påträffas fall av entamoeba histolytica på Gotland. Under 2021 var det två fall. En av dessa var smittad på fastlandet och en i Indien.

EHEC: Tre fall konstaterades under året, samtliga under juli månad. Två var barn i förskoleåldern.

Giardia: Det anmäldes sex fall av giardia under 2021. Fem av dessa var smittade i Afrika.

Shigella: Ett utbrott med magsjuka inträffade under 2021 kopplat till en restaurang på Gotland. 11 restaurangbesökare testades positivt för shigella EIEC. Bakterien gick inte att odla fram och tolkas därför som ett utbrott av EIEC (enteroinvasiva E coli), en bakterie som sprids med livsmedel. Ytterligare en person testades positivt för shigella/EIEC, utan koppling till utbrottet.

Yersinia: 4 fall diagnostiserades under året, vilket är en ökning. Två var små barn.

Mykobakterier

Tuberkulos: Två personer fick diagnosen TBC under 2021, vilket är en minskning från 2020. Båda var smittade utomlands.

Invasiva bakteriella infektioner

Under 2021 anmäldes endast fem fall av invasiva bakteriella infektioner. Personen med betahemolyserande grupp -A streptokocker (GAS-infektion) hade en lunginflammation. Fyra personer drabbades av invasiv pneumokocksjukdom. Två av dessa hade lunginflammation, en rupturerad blindtarm och en blodförgiftning med oklart fokus.

Övriga infektioner

Badsårsfeber (Vibrioinfektion exkl kolera): En person drabbades av sårinfektion med vibrio efter bad under 2021.

Influensa: Under säsongen 2020-2021 konstaterades inget fall av influensa A eller B på Gotland. 9 fall av influensa A inträffade i december 2021.

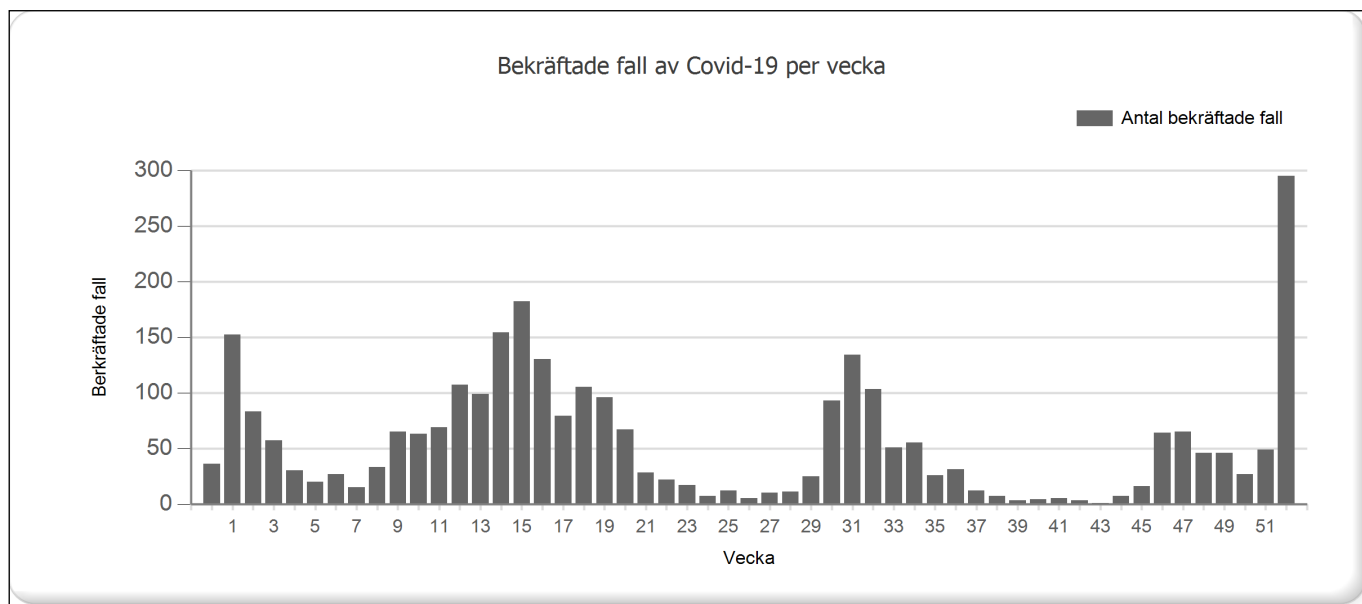
TBE: För andra året i rad så anmäldes inget fall av TBE hos person smittad på Gotland. Under 2021 diagnostiserades ett fall, en person som hade smittats i Skåne.

Pandemin med covid-19: 2949 fall av covid-19 konstaterades under 2021. 21 personer avled under året relaterat till pandemin. Smittspridningen var initialt hög under året med en mycket hög belastning på slutenvården. En ny smittspridningstopp nåddes vid påsk. Sommaren inleddes med ett lugnare läge med färre antal smittade. På Gotland steg smittan snabbt i slutet av sommaren och omfattade då framför allt yngre och ovaccinerade personer.

Hösten blev relativt lugn, innan smittan ånyo tog fart mot slutet av året. Ett stort kluster inträffade i samband med ett möte i Slite den 10 november. Minst två index kunde identifieras. Utbrottet omfattade 43 personer smittade på plats samt 33 sekundärfall, dvs totalt 78 personer.

forts

Det dröjde innan deltavarianten introducerades på Gotland, men sen tog den snabbt över. På motsvarande sätt tog det lite mer tid jämfört med övriga landet innan omikron tog sig hit. Innan 2021 tog slut var spridningen av omikron ett faktum och smittspridningen steg till det högsta antalet fall per vecka under hela pandemin.

Nyheter från Smittskydd

Vaccination mot säsongsinfluensa

Hösten 2021 började influensavaccinationskampanjen den 9 november. Nytt för året var att ett högdos influensavaccin, Efluelda/Fluzone HD gavs till de som bor på SÄBO eller var inskrivna i hemsjukvården. Tack vare att vaccinationerna mot covid-19 i så stor utsträckning som möjligt har samordnats med influensavaccinationerna har efterfrågan på influensavaccin varit högre än tidigare. Statistiken avseende influensavaccinationerna blir klar i mars 2022.

Pandemin med covid-19

Under årets första veckor innebar omikronvarianten av covid-19 en kraftigt ökad smittspridning. From den 9 februari rekommenderas inte längre provtagning av allmänheten. Provtagning och smittspårning sker fortsatt inom vård och äldreomsorg.

Vaccinationerna mot covid-19 påbörjades v. 53 2020. I nuläget rekommenderas vaccination med två doser från 12 års ålder, tre doser för de som är 18 år och äldre, samt även en fjärde dos till de som är 80 år och äldre, har hemtjänst/hemsjukvård eller bor på SÄBO. Även de med nedsatt immunförsvar pga sjukdom eller behandling rekommenderas en fjärde dos vaccin.

forts

Ytterligare ett vaccin mot covid-19 har blivit godkänt i EU, Nuvaxovid, från Novavax. Det är godkänt för användning för personer som är 18 år och äldre. Nuvaxovid är ett proteinbaserat vaccin vilket är en mer traditionell tillverkningsprocess än de tidigare godkända mRNA-vaccinerna Comirnaty från Pfizer/BioNTech och Spikevax från Moderna. Astra Zenecas vaccin finns inte längre tillgängligt i Sverige. Nuvaxovid kommer inom kort till att kunna erbjudas för vaccinationer på Gotland.

Vaccinationsviljan har varit hög på Gotland. I dagsläget har 90% av de 12 år och äldre fått minst 1 spruta. 68% av alla från och med 18 år har tagit dos 3.

STI

Under 2020 fattades beslut i FLG om att inrätta en sammanhållen STI-mottagning på Gotland. Ännu återstår lokalfrågan att lösa.

Smittspårningen av STI fördes under 2021 över från smittskyddsensheten till STI/Ungdomsmottagningen. Det innebär en viktig kvalitetshöjning att smittspårningen sker patientnära, och att smittskyddsensheten renodlades i sitt uppdrag.

Nyheter från Strama

År 2020 uppnåddes Stramas nationella mål om max 250 recept/1000 invånare och år. Under 2021 utfärdades i Sverige 230 recept/1000 invånare. Förskrivningen har varit sjunkande under många år där Stramas insatser sannolikt har bidragit. Under pandemin sågs en kraftigt minskande försäljning. Orsaken bedöms som multifaktoriell, där råd och restriktioner kopplade till pandemin med covid-19 kan ha påverkat såväl spridningen av patogener som benägenheten att söka vård.

På Gotland har förskrivningen sjunkit, från 312 recept/1000 invånare under 2019 till 251/1000 invånare 2020. Under 2021 ökade försäljningen något till 254 recept/1000 invånare.

Förskrivningen av antibiotika på Gotland ligger fortsatt bland de högsta i landet, med framför allt en hög förskrivning till de äldsta. Den relativt sett höga förskrivningen av antibiotika till boende på SÄBO på Gotland är identifierat via HALT-mätningar inom vårdhygien och är ett fokusområde för Strama tillsammans med vårdhygien för 2022.

Strama Gotland har en ny primärvårdsrepresentant, Emma Weibull, ST-läkare i allmänmedicin med placering på Hemse VC.

Den sk Regnbågsbroschyren som sammanfattar behandlingsrekommendationer för vanliga infektioner i öppenvård uppdaterades under 2021. Den har tagits fram av Folkhälsomyndigheten, Nationell arbetsgrupp Strama och Läkemedelsverket och har funnits i flera upplagor.

Den uppdaterade versionen finns här: [Ladda ner broschyren från Folkhälsomyndigheten](#).

CELLEF 17/11/2021-02-02

Behandlingsrekommendationer för vanliga infektioner i öppenvård

Vårdhygien

Vårdrelaterade infektioner

HALT (Healthcare- associated infections and antimicrobial use in long-term care facilities) är ett verktyg för att samla data gällande vårdrelaterade infektioner (VRI), förekomst av riskfaktorer hos vårdtagare och antibiotikaanvändning. Mätningen görs som en stickprovsundersökning där aktuell situation mäts en förutbestämd dag på särskilt boende. Svenska HALT genomförs i samarbete mellan Folkhälsomyndigheten, Senior alert och Nationella Strama.

HALT –mätningen är frivillig, utförs 1 gång/år och registreras i det nationella kvalitetsregistret Senior alert och genomfördes under en valfri dag under vecka 46-47 (15-26 november). Särskilda boenden både i egen och privat regi deltog i HALT-mätningen.

Resultatet för HALT-mätning 2021:

Andel vårdtagare med bekräftade infektioner förvärvade på SÄBO ligger på 1% vilket är samma som riket i övrigt.

Andel vårdtagare med antibiotika på särskilt boende ligger på 3% att jämföra med 2% i Sverige. Förskrivningen av antibiotika på särskilt boende inom allmän vård och omsorg är högre än inom demensboende. Den relativt sett höga antibiotikaförbrukningen på SÄBO på Gotland är ett fokusområde för vårdhygien och Strama Gotland under 2022.

Nationell mätning av följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler (PPM-BHK)

Nationell punktprevalensmätning av följsamheten till basala hygienrutiner och klädregler (PPM-BHK) i regioner och kommuner sker under vecka 11 och 12 2022.

Följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler är viktigt i ett förebyggande arbete mot vårdrelaterade infektioner. Metoden grundar sig på observationsstudier av medarbetare i patientnära arbete exempelvis vid omvårdnad, undersökning och behandling.

Att delta i följsamhetsmätningar har visat sig leda till en högre följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler. Målet är att alla verksamheter inom vård- och omsorg inom HSF och SOF ska delta.

Utöver den nationella mätningen utförs även interna följsamhetsmätningar till basala hygienrutiner och klädregler (BHK). Inom HSF utförs BHK varannan månad och inom SOF utförs BHK var tredje månad.

Förändringar i personalgruppen

Imke Edsbagge har fått förstärkning på smittskydd genom Emma Gjørloff som vikarierar som smittskyddssjuksköterska på 75 % fram till sista maj. Imke arbetar nu med vårdhygien inom HSF på 100 %. Emma har tidigare en bakgrund som sjuksköterska inom rätts- och vuxenpsykiatrisk vård, i ambulans och på akutmottagning. Från hösten 2020 har Emma varit timanställd på smittskydds enheten och hjälpt till med att framför allt hålla ihop smittspårningarna kring covid-19 tillsammans med Solgerd Gotvik.

Smittspårningsgruppen kring Covid-19 har sedan den 9 februari 2022 inte haft något uppdrag. Solgerd avslutar sin anställning på smittskydd den 31 mars. Vi tackar för era insatser så här långt!

Maria Amér
Smittskyddsläkare/Hygienläkare
Tfn: 0498-26 82 49
maria.amer@gotland.se

Imke Edsbagge
Hygiensköterska HSF
Tfn: 0498/26 80 47
imke.edsbagge@gotland.se

Anna Florén
Hygiensköterska SOF
Tfn: 0498-20 43 78
anna.floren@gotland.se

Emma Gjörlöf
Tf smittskyddssköterska
Tfn: 0498/26 87 47
emma.gjorloff@gotland.se

Susanna Gustafsson
Smittskyddsadministratör
Tfn. 0498-26 86 75
susanne.gustafsson@gotland.se

Funktionsbrevlåda
smittskydd@gotland.se
vardhygien@gotland.se